

Περιεχόμενα

Τεκμήριο νομιμότητας	2
Διοικητικός καταναγκασμός	2
Παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας	2
Σύνθετη διοικητική ενέργεια:	3
Αρχή της νομιμότητας της διοίκησης.....	3
Αρχή της υπεροχής του δημοσίου συμφέροντος.	3
Αρχή της χρηστής διοίκησης.	4
Αρχή της καλής πίστης.	4
Αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη.....	4
Αρχή της αναλογικότητας.	4
Αρχή της αμεροληψίας της διοίκησης.	5
Αρχή της ισότητας.	5

Τεκμήριο νομιμότητας

Πάγια αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία η διοικητική πράξη, ακόμα κι αν πάσχει ελαττώματα ή παραβιάζει δεδικασμένο απόφασης του ΣτΕ, παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της, μέχρις ότου κι εάν ακυρωθεί με δικαστική απόφαση ή ανακληθεί από την αρμόδια διοικητική αρχή.

Συνέπεια του τεκμηρίου νομιμότητας κάθε διοικητικής πράξης είναι, ότι α) ο κανόνας δικαίου (ρύθμιση) που αυτή θέτει επιφέρει αμέσως, από την έναρξη της ισχύος του, όλα τα έννομα αποτελέσματά του δηλ. ιδρύει, τροποποιεί ή καταργεί αρμοδιότητες, δικαιώματα και υποχρεώσεις και, β) ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί να θεωρήσει την πράξη άκυρη ή ανίσχυρη πριν από την έκδοση δικαστικής αποφάσεως που να την ακυρώνει ή να την κρίνει ανίσχυρη.

Σύμφωνα με το τεκμήριο της νομιμότητας μετά την εκπνοή της προθεσμίας προσβολής μιας διοικητικής πράξης με αίτηση ακυρώσεως δεν επιτρέπεται να γίνει παρεμπόδιων έλεγχος της νομιμότητάς της από το ΣτΕ και τα άλλα διοικητικά δικαστήρια, επ' ευκαιρία ελέγχου άλλης διοικητικής πράξης, που προσβλήθηκε εμπρόθεσμα με αίτηση ακύρωσης. Αντίθετα, κάτι τέτοιο είναι δυνατό στις κανονιστικές πράξεις.

Εκτελεστότητα της διοικητικής πράξεως σημαίνει ότι η συμπεριφορά που καθορίζεται μ' αυτήν (ενέργεια ή παράλειψη) και γενικότερα η ρύθμιση που περιέχει αυτή είναι δίχως άλλο, δηλ. χωρίς να απαιτείται καμιά άλλη διαδικασία, υποχρεωτική.

Διοικητικός καταναγκασμός, είναι η αρμοδιότητα που έχουν τα διοικητικά όργανα σε περίπτωση που οι ιδιώτες αρνούνται ή παραλείπουν να συμμορφωθούν με μια νομική ρύθμιση, να προβαίνουν, με υλικές εκτελεστικές πράξεις στο βίαιο εξαναγκασμό τους σ' αυτή (τη συμμόρφωση) ή να αίρουν με δικά τους μέσα μια πραγματική κατάσταση.

Ο διοικητικός καταναγκασμός για να μην οδηγήσει σε αυθαιρεσία της διοίκησης, πρέπει να ασκείται μόνο όταν: α) ο ιδιώτης πράγματι αρνείται να συμμορφωθεί, β) η δυνατότητα εφαρμογής μέτρων διοικητικού καταναγκασμού προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση από τις σχετικές διατάξεις (αρχή νομιμότητας) ή υπάρχει επείγουσα ανάγκη εκτελέσεως της πράξης, και γ) τα μέτρα διοικητικού καταναγκασμού που χρησιμοποιούνται να μην υπερβαίνουν το απόλυτα αναγκαίο μέτρο (αρχείο αναλογικότητας).

Παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας:

Η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας αποτελεί ειδική περίπτωση αρνητικής διοικητικής πράξης.

Για να υπάρχει τέτοια παράλειψη, κατά της οποίας μπορεί να ασκηθεί και αίτηση ακυρώσεως, πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: α) να υπάρχει σύμφωνα με το νόμο υποχρέωση του διοικητικού οργάνου για έκδοση διοικητικής πράξης, β) ο ιδιώτης να υπέβαλε νομότυπα αίτηση ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού

οργάνου, γ) ο αιτών ιδιώτης να νομιμοποιείται για την υποβολή της αίτησης, και δ) να πέρασε άπρακτη η προθεσμία, που τάσσουν οι σχετικές διατάξεις για την έκδοση της πράξης ή σε περίπτωση που δεν τίθεται προθεσμία, τρεις μήνες.

Σύνθετη διοικητική ενέργεια:

Σύνθετη διοικητική ενέργεια έχουμε όταν για την επέλευση του έννομου αποτελέσματος, που ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις, απαιτείται η έκδοση περισσότερων διαδοχικών διοικητικών πράξεων έτσι ώστε η έκδοση και το κύρος της καθεμιάς να αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση και το κύρος της επόμενης, μέχρι την τελική πράξη στην οποία ενσωματώνονται όλες οι προηγούμενες.

Η σύνθετη διοικητική ενέργεια έχει σημαντικές συνέπειες, τόσο ουσιαστικές όσο και δικονομικές:

ουσιαστικές: α) Το κύρος καθεμιάς από τις διοικητικές πράξεις εξαρτάται και από το κύρος όλων των προηγούμενων (προπαρασκευαστικών) πράξεων, β) το κύρος της όλης διαδικασίας κρίνεται σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά τον χρόνο έκδοσης της τελικής πράξης.

δικονομικές: α) Μετά την ενσωμάτωση, μόνο η τελική πράξη προσβάλλεται παραδεκτά με αίτηση ακυρώσεως, ταυτόχρονα όμως συμπροσβάλλονται και συνελγόνται και όλες οι προηγούμενες, β) Το παραδεκτό της αίτησης ακυρώσεως της όλης σύνθετης διοικητικής ενέργειας κρίνεται με βάση το νόμο που ίσχυε κατά την έκδοση της τελικής πράξεως.

Αρχή της νομιμότητας της διοίκησης.

Η διοίκηση υπόκειται στο δίκαιο και οφείλει να σέβεται τις επιταγές και απαγορεύσεις του.

Με την υπαγωγή της διοίκησης στους κανόνες δικαίου που ψηφίζονται από το νομοθετικό όργανο, το οποίο έχει συγκροτηθεί σύμφωνα με τους κανόνες του αντιπροσωπευτικού συστήματος επιτυγχάνεται η έμμεση υποταγή της διοίκησης στο εκλογικό σώμα σαν φορέα της λαϊκής κυριαρχίας. Η αρχή της νομιμότητας λοιπόν είναι απόρροια των αρχών της λαϊκής κυριαρχίας και του αντιπροσωπευτικού συστήματος.

Αρχή της υπεροχής του δημοσίου συμφέροντος.

Δημόσιο συμφέρον είναι το συμφέρον του λαού, που είναι οργανωμένος σε κράτος σύμφωνα με μια έννομη τάξη.

Το δημόσιο συμφέρον είναι αόριστη νομική έννοια που συγκεκριμενοποιείται από το Σύνταγμα, το νόμο και τη διοίκηση με την έκδοση κανονιστικών πράξεων κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης ή ατομικών πράξεων. Επομένως το δημόσιο συμφέρον δεν μπορεί να θεμελιώσει απαλλαγή από την αρχή της νομιμότητας.

Ως αρχή της υπεροχής του δημόσιου συμφέροντος νοείται η υποχρέωση της διοίκησης κατά την επιλογή περισσότερων εξίσου νομίμων λύσεων (διακριτική ευχέρεια) να επιλέξει εκείνη, που κατά την κρίση της εξυπηρετεί καλύτερα το δημόσιο συμφέρον.

Αρχή της χρηστής διοίκησης.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή τα διοικητικά όργανα πρέπει να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το περί δικαίου αίσθημα που επικρατεί γενικά, να διαφυλάττουν τα έννομα συμφέροντα του ιδιώτη και να τον διευκολύνουν στην άσκηση των δικαιωμάτων του.

Η Χρηστή Διοίκηση, η δημόσια διοίκηση που λειτουργεί εύρυθμα, **δεν πρέπει να δίνει την εντύπωση ότι δρα** αυθαίρετα και με σκοπούς ξένους προς τους ειδικότερους κάθε φορά σκοπούς του νόμου ή ότι καταλήγει στις αποφάσεις της χωρίς δικαιολογημένη αιτία και **χωρίς να σταθμίσει τους συντελεστές αξιολογικής κρίσης και ουσιαστικής εκτίμησης, που είναι κάθε φορά οι αρμόζουσες σύμφωνα με το νόμο.** Όταν τα κινήσαντα την υπηρεσία αίτια παραμένουν καλυμμένα, παντός είδους παρανομίες μπορούν να εμφιλοχωρήσουν –πλάνη σχετική προς τα πραγματικά περιστατικά ή προς την έννοια του νόμου, υπέρβαση εξουσίας, επιδίωξη σκοπού ξένου προς τους ειδικότερους του νόμου σκοπούς, υπερπήδηση των ακραίων ορίων της ουσιαστικής εκτιμήσεως κ.λ.π.

Αρχή της καλής πίστης.

Η διοίκηση δεν δικαιούται να εκμεταλλευθεί ή ακόμα περισσότερο να δημιουργήσει η ίδια καταστάσεις πλάνης, απάτης ή απειλής του ιδιώτη.

Η αρχή της καλής πίστης είναι συνέπεια της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη προς τη διοίκηση, η αντιφατική συμπεριφορά της οποία μπορεί να τον ζημιώσει.

Αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη.

Είναι η εμπιστοσύνη του ιδιώτη στην καλή πίστη, ειλικρίνεια και συνέπεια της διοίκησης. ... στην περίπτωση της ανάκλησης παράνομης ευμενούς διοικητικής πράξης μετά την πάροδο μακρού χρονικού διαστήματος προσβάλλει την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη στη διατήρηση των διοικητικών πράξεων.

Αρχή της αναλογικότητας.

Η αρχή αυτή ορίζει ότι μεταξύ του συγκεκριμένου διοικητικού μέτρου και του επιδιωκόμενου σκοπού πρέπει να υπάρχει μια εύλογη σχέση.

Απαραίτητες προϋποθέσεις λοιπόν για τη λήψη ενός διοικητικού μέτρου είναι η κατάλληλότητα, δηλ. το λαμβανόμενο μέτρο να είναι κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, η αναγκαιότητα δηλ. να συνεπάγεται τα λιγότερα δυνατά μειονεκτήματα για τον ιδιώτη και η αναλογικότητα, τα μειονεκτήματα δηλαδή να μην υπερσκελίζουν τα πλεονεκτήματα.

Αρχή της αμεροληψίας της διοίκησης.

Η αρχή της αμεροληψίας επιτάσσει όπως η διοίκηση κατά την άσκηση της εξουσίας της να είναι ανεξάρτητη από επιρροές ξένες προς το δημόσιο συμφέρον και απροκατάληπτη.

Η αρχή της αμεροληψίας εκδηλώνεται στο διοικητικό δίκαιο σε τρεις τομείς:

α) στα διοικητικά ασυμβίβαστα

β) στα κωλύματα διενέργειας ορισμένων πράξεων ή συμμετοχής σε συλλογικά όργανα.

γ) στην πολιτική / κομματική ουδετερότητα.

Αρχή της ισότητας.

Η αρχή της ισότητας επιβάλλει στη διοίκηση την ίση μεταχείριση ομοίων περιπτώσεων καθώς και τη διάφορη μεταχείριση διάφορων περιπτώσεων. Έτσι π.χ. η διοίκηση δεν μπορεί να κρίνει με διαφορετικά κριτήρια δύο αιτήσεις διαφορετικών ενδιαφερομένων που υποβλήθηκαν ταυτόχρονα και βασίζονται στα ίδια περιστατικά.

Από το γεγονός όμως ότι η διοίκηση δεν εφήρμοσε το νόμο ή παρανόμησε σε μια περίπτωση, η αρχή της ισότητας δεν δημιουργεί υποχρέωση της διοίκησης να μην εφαρμόσει το νόμο ή να παρανομήσει πάλι σε μια άλλη, όμοια περίπτωση (ουκ ισότης εν τη παρανομία).